

TEORIA DELS MAPES

Els científics sempre parteixen de teories ja establertes quan comencen una recerca. S'ha dit que les dades que obtenen, bé sigui mitjançant observacions, bé sigui a través d'experiments, ja són tintades amb la teoria prèvia corresponent i que hi ha unes esperances basades en ella, amb la qual cosa la teoria arriba a adoptar algunes vegades el paper d'una veritable fe religiosa i, com tots sabem, la fe mou les muntanyes. Llevat d'això darrer, la reflexió i la raó hi són sempre presents, és el tarannà humà, no ja l'específic dels científics. Partim d'un coneixement de les situacions a fi de planejar els nostres actes i pensem que, si ho fem d'aquella manera, podem esperar raonablement unes conseqüències determinades de les nostres accions.

Els mapes són representacions que fem de coses que, en principi, són inabastables i que, gràcies a aquells, se'ns fan accessibles. La Terra o les seves regions, ja només en allò que respecta a dimensions, són l'exemple d'aquest aspecte inabastable que acabo d'esmentar. Ara bé, allò que anomenem realitat —alguns filòsofs de la ciència són molt crítics a l'hora de parlar-ne— també necessita de mapes, que no són altra cosa que les teories científiques. El mapa no deixa de ser una simplificació, perquè si no fos així seria tan inabastable com allò que vol representar i no tindria cap utilitat per a nosaltres, i el mateix passa amb les teories científiques.

El mapa fa correspondre, un a un, alguns punts d'una superfície real amb alguns punts d'una superfície material —paper, fusta, pedra— que nosaltres podem manipular fàcilment. Al mapa són conservades les relacions que mantenen els punts reals, incloses les distàncies. D'aquesta manera, el mapa ens serveix per a predir el nostre viatge i el nostre vagareig per una regió o per tota la Terra. Un matemàtic veuria en aquesta correspondència l'aplicació d'un conjunt de punts sobre un altre, el que en anglès en diuen *map*. Es

diria que els matemàtics anglesos han vist molt clarament allò que significa fer el mapa d'un indret.

Ara bé, els indrets no són necessàriament físics o, si ho són, poden tenir un caire més transcendent que esdevé inescrutable per als científics. En la primera categoria hi ha la memòria. La memòria té un mapa que poques voltes coincideix amb les característiques espaciotemporals reals dels esdeveniments que hem viscut. En realitat, els mapes haurien de ser dinàmics i no instantànies congelades d'indrets o de fets simultanis. La física moderna

ens parla d'un espai-temps on descriure els sistemes i, com a entitats espaciotemporals que som a tots els nivells, inclosa la nostra psique, aquesta quarta dimensió s'hi hauria d'incorporar.

De la segona categoria, el cos humà en seria un exemple. Per a tots els homes, el cos i, sobretot, la seva superfície, té un significat molt especial. La superfície del cos humà, la pell, posseeix una estructura complexa, la de la pell dels mamífers, objecte de l'estudi científic, però també és la seu de l'experiència d'algunes classes de sentiments pregonos, un centre important de comunicació per a la psique. Els homes, siguin científics o no, ho saben. Cal conèixer el mapa de la sensualitat del

cos per a saber-nos orientar a la vida, ja que, si no, som incomplets i estem perduts. El cos és una *terra incognita*; el mapa que en fa la nostra ment no deixa de ser una teoria del cos, tan important que no debades un poeta, Gabriel Ferrater, va titular un dels seus llibres *Teoria dels cossos*.

«ELS MAPES HAURIEN DE SER DINÀMICS I NO INSTANTÀNIES CONGELADES D'INDRETS O DE FETS SIMULTANIS»

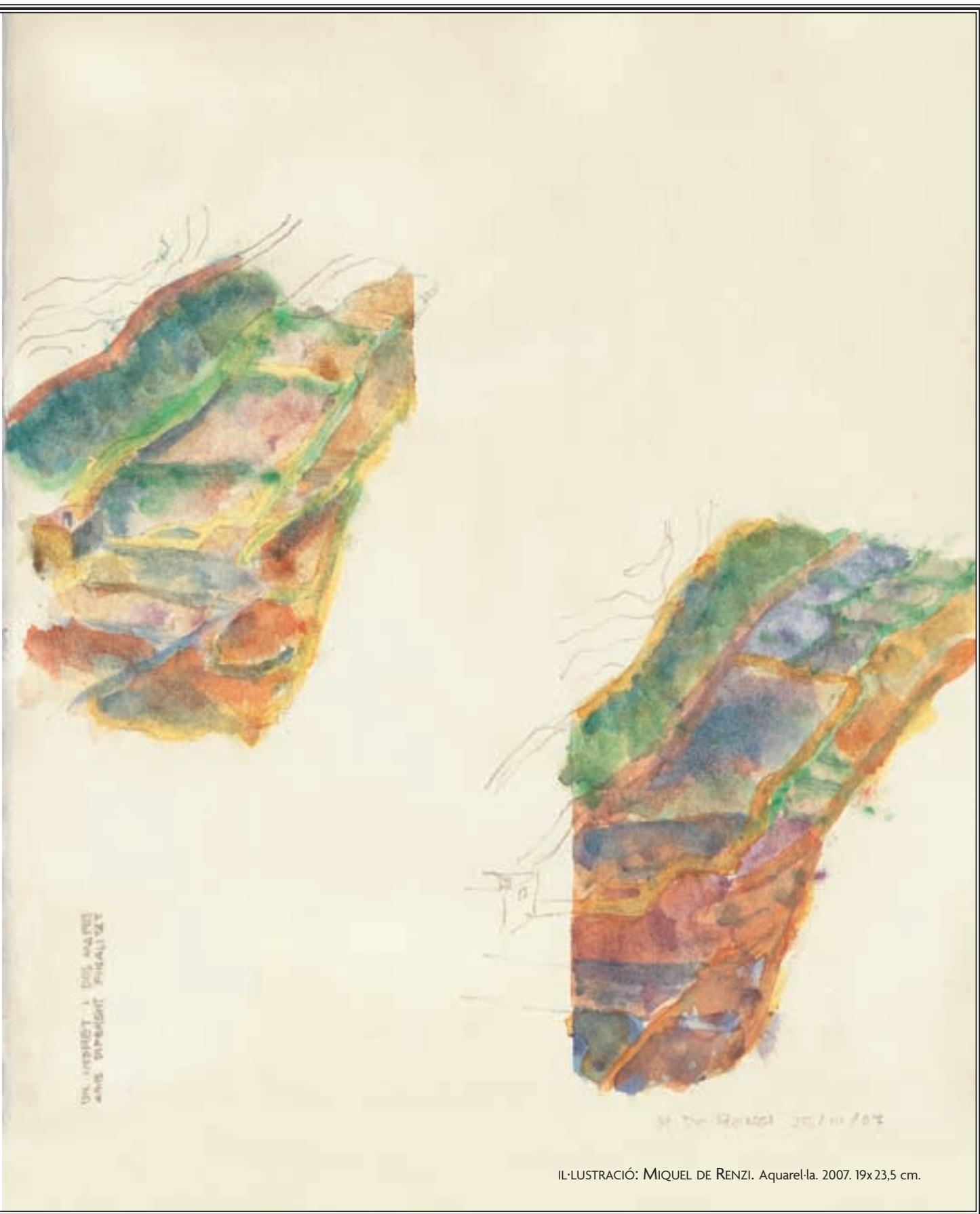
cos per a saber-nos orientar a la vida, ja que, si no, som incomplets i estem perduts. El cos és una *terra incognita*; el mapa que en fa la nostra ment no deixa de ser una teoria del cos, tan important que no debades un poeta, Gabriel Ferrater, va titular un dels seus llibres *Teoria dels cossos*.

Quadern de camp de Miquel de Renzi.

MIQUEL DE RENZI

Catèdric de Geologia, Universitat de València

THE LUNGS, A BIRD, WATER
AND STRONG PINKISH

187/188/189/190/191

IL·LUSTRACIÓ: MIQUEL DE RENZI. Aquarel·la. 2007. 19x23,5 cm.